

Den Haag, 13 mei 2024

Aan: Commissie Ruimte
Spui 70
2511 BT Den Haag

Betreft: Reactie van de Vrienden van Den Haag op punt G Advies kwaliteitssysteem leefomgeving (RIS317441) en Commissiebrief Omgevingswet (RIS317389)

Geachte leden van de Commissie,

Kwartiermaker Hilde Blank legt in haar rapport “Naar een nieuw kwaliteitssysteem voor de gemeente Den Haag” haar vinger op de zere plek: te veel gremia, planinstrumenten en adviescommissies. Het moet eenvoudiger. Ook benoemt zij de culturele belemmeringen: spanningen tussen sectorale afdelingen, projectteams, kwaliteitsteam, supervisors, ACOR, Welstands- en monumentencommissie, en tussen college en raad. Waardoor ‘zorgvuldigheid’ en ‘kwaliteit’ het regelmatig afleggen tegen ‘snelheid’ en ‘geld’.

Haar advies bevat voorstellen voor een nieuwe structuur voor de kwaliteit in de stad. Wij lezen echter niets in het advies over de cultuurverandering, inclusief de verplichting van het bestuur voor het invoeren van een betere burgerparticipatie, die onder de Omgevingswet sinds 1 januari 2024 verplicht is. Als de nieuwe kwaliteitsstructuur wordt ingevoerd, volgt die cultuuromslag immers niet vanzelf. Daar zijn duidelijke stappen voor nodig. Hier doet zich dus een discrepantie voor, want welke stappen zijn dat en hoe worden structuur en cultuur voor een hoogkwalitatieve leefomgeving samen en tegelijk geïmplementeerd?

Participatie maakt als punt 9 wel deel uit van de commissiebrief, “Kerninstrumenten, planproces en kwaliteitsstelsel onder de Omgevingswet”. Er komt een aangepaste participatieverordening met nieuwe spelregels. Daar is ook een participatietraject voor uitgevoerd. Parallel daaraan is, samen met initiatiefnemers en burgerorganisaties, een handleiding gemaakt voor participatie in grote omgevingsingrepen, de Participatiegids. Deze proceshandleiding moet een eind maken aan de frequente rechtszaken over bouwplannen met alle tijd- en geldverlies van dien. Of dat gaat lukken, hangt af van de voorwaarden voor het krijgen van een omgevingsvergunning die gemeente als algemene regel opneemt in het omgevingsplan.

Hoe die participatie zich verhoudt tot de nieuwe structuur blijft nu buiten beschouwing. Het verdient daarom aanbeveling dat het college bij de uitwerking van de nieuwe opzet duidelijk verband tussen beide brieven legt en de implicaties ervan verwerkt in het collegevoorstel voor de nieuwe structuur. Een illustratie van de noodzaak hiertoe is zichtbaar in de bijlage van het rapport, waarin een verslag staat van de bijeenkomst op 20 maart 2023 over de Haagse kwaliteitsborging. Naast veel goeds staan daarin ook enkele ons zorgbarende uitspraken, zoals een uitspraak over de alwetendheid van het college (“College ziet integraliteit en hele verhaal”), de drijfveren van de burger (“N(ot) I(n) M(y) B(ackyard) heerst onder bewoners”) en de overbodigheid van participatie als “Balanceren van individueel/collectief belang de rol van de raad is”. De uitspraak “Er moet helderheid over het mandaat komen, ook van college en raad” juichen wij van harte toe, maar dat moet niet alleen gebeuren “vanuit perspectief van de initiatiefnemer”. De raad acteert immers op de eerste plaats vanuit het perspectief/belang van haar burgers.

Daarom vragen wij u om uw rol op als behartiger van het collectief belang op te nemen en het college te vragen om naast de structuuromslag ook de cultuuromslag te behandelen.

Rupert van Heijningen, vz

Christine Sijbesma